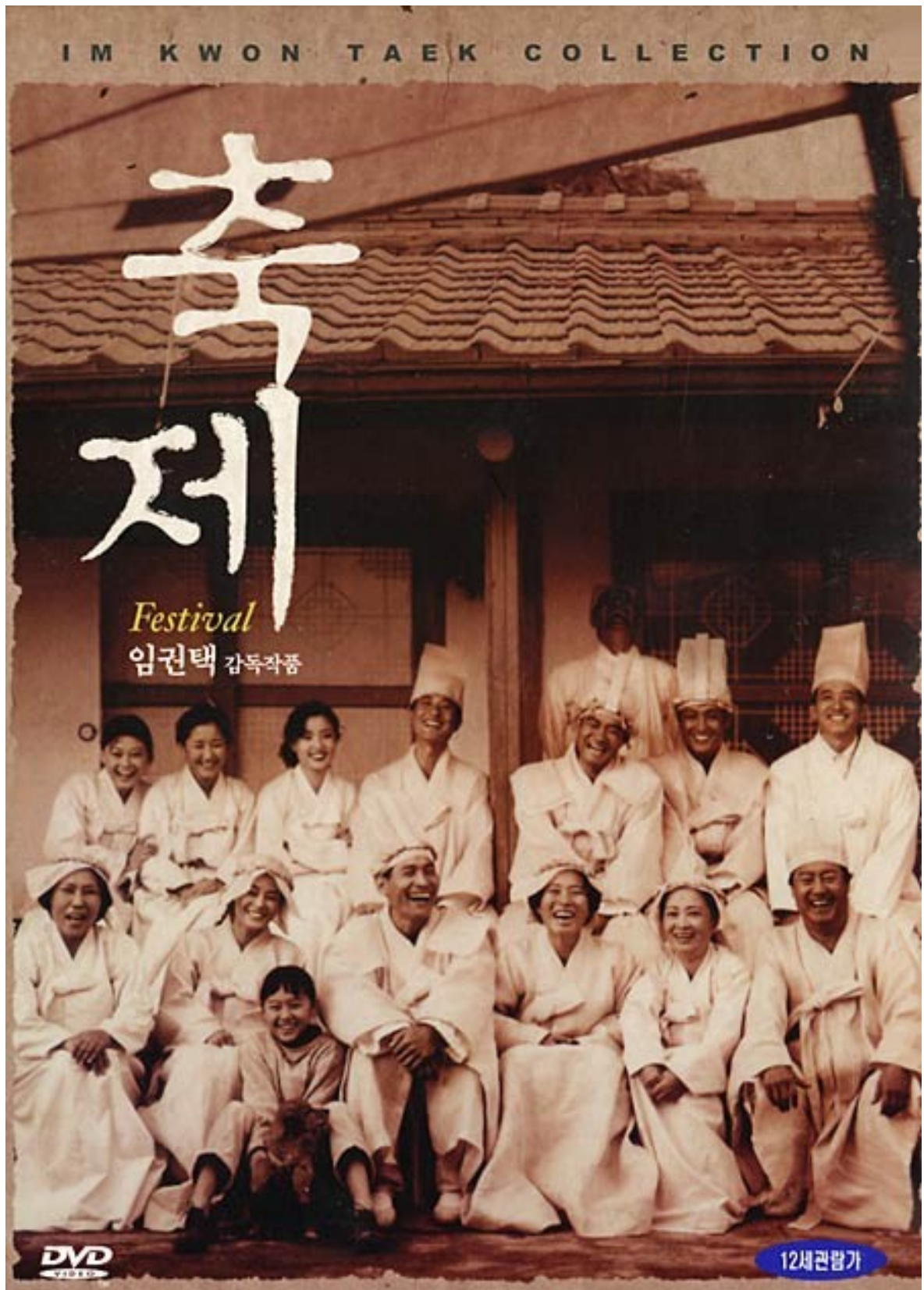

Un document cinematografic despre rituri funerare si raporturi sociale

de Mihai Fulger Am prezentat deja aici trei dintre cele 100 (!) de filme ale legendarului regizor Im Kwon-taek, care a reusit ca nimeni altul sa prezinte si sa pastreze traditiile tarii sale pe pelicula. A venit vremea unui film al sau din 1996, [Chukjae / Festival](#), care infatiseaza detaliat ceremonialul funerar coreean. Si nu este vorba de un documentar, ci de un film de fictiune, cu personaje atent construite, care intra in relatie intr-un cadru narativ ce combina mai multe planuri temporale si, in acelasi timp, elemente realiste si accente

fantastice.

Protagonist este un scriitor renumit, aflat in floarea varstei, Lee Joon-seop (interpretat de popularul si prolificul actor Ahn Sung-ki, pe care l-ati remarcat poate, dintre filmele recente, in rolul comandantului din [Silmido](#)). Cand a plecat in Capitala pentru a-si construi o cariera in lumea literelor, el si-a parasit mama la tara, in Jang-hung, iar aceasta, acum in

varsta de 87 de ani, a suferit in ultima perioada de dementa senila (boala Alzheimer), traird cu mintea in trecut, repetand in nestire aceleasi activitati, fugind regulat de sub supraveghere si nerecunoscandu-i pe cei din jurul ei. In timp ce-si scrie rubrica saptamanala de ziar, Joon-seop este anuntat ca mama sa a murit, asa ca ii cere sotiei sa scoata din banca toate rezervele familiei si pleaca urgent, impreuna cu ea si fiica lor, Eun-ji, catre satul natal. Pe drum, el afla ca decesul e de fapt o alarma falsa (si, descoperim din discutia personajelor, nu prima), caci batrana a revenit la viata. Sotii Lee ajung, totusi, in Jang-hung si innopteaza in casa familiei, iar peste noapte mama lui Joon-seop chiar isi da duhul.

Kwon-taek ne prezinta, rand pe rand, toate etapele ceremonialului funerar traditional. Se incepe cu verificare mortii, apoi, cand ea este confirmata fara putinta de tagada, sunt invocate spiritele unor decedati si se lasa in fata portii mancare pentru mesagerii care o vor duce pe moarta pe celalalt taram. Este anuntat public decesul, iar trupul defunctei este pregatit pentru inmormantare, spalat si infasurat in lintoliu. Se caligrafiaza steagul funerar, un fel de certificat al moartei pe lumea cealalta, pentru care ea primeste, simbolic, si mancare (orez) si bani. (Dupa cum v-ati dat seama, unele etape apar si in riturile funerare ale poporului nostru.)

Decedata

este apoi asezata apoi in sicriu, alaturi de obiecte care o reprezinta (de pilda, nora sa ii lasa, impreuna cu unele amulete budiste adunate de moarta, un ac de par, deoarece se simte vinovata ca a tuns-o scurt pe batrana, rapindu-i astfel feminitatea), iar cosciugul e vegheat de rude, in camera funerara amenajata pentru aceasta ocazie. Este adus un cantaret, care conduce privighiurile (intre trei si cinci in ultima noapte petrecuta pe pamant), invocand-o pe zeita budista a milei si a compasiunii. Inainte de a purta sicriul in locul de veci, ales de un expert, se mai desfasoara un ceremonial de despartire, iar pe drum participantii isi iau ultimul ramas-bun. Apoi cosciugul este coborat in groapa si acoperit cu tarana. Rudele revin acasa cu portretul funerar si tin primul parastras, apoi isi fac o poza impreuna. In toata aceasta perioada, ei se imbraca doar in haine albe, foarte modeste, si, desigur, bocetele nu inceteaza.

Insa ceremonialul funerar nu este doar un prilej de jale: unii purtatori ai sicriului vin de la Seul pentru a pescui, multi participanti se imbata si joaca pe bani, apoi fac scandal, iar cantaretul adus special le face avansuri femeilor, pretextand ca traditia cere in asemenea ocazii si o *gisaeng*. Rudele isi iau la revedere de la moarta cu sentimente diferite. De exemplu, nora care a ingrijit-o pe batrana in ultimii ani simte in acelasi timp si usurare, si regret. Unii rememoreaza viata defunctei: maritata la doar 17 ani, cand era una dintre cele mai frumoase si mai harnice fete din tinut, Ok-nam si-a pierdut curand ambii socri si, nu dupa mult timp, sotul (care, oricum, nu era bun decat la facut copii), asa ca a trebuit sa creasca singura sapte fii si fiice, devenind un model pentru comunitate.

Printre numerosii participanti la ceremonii se numara si doua personaje feminine interesante. E vorba, mai intai, de tanara reporterita Jang Hae-lim (Jeong Kyung-soon din **Taebaek Mountains** de Im Kwon-taek) de la revista "Literary Times", care il admira pe scriitorul Lee Joon-seop (ba chiar, se zvoneste, i-a fost amanta) si, cum o mare parte din opera acestuia este inspirata de viata familiei sale, vrea sa afle cat mai multe, de la fata locului, despre relatiile prozatorului cu rudele sale. A doua femeie este Yong-sun (O Chang-hae din [Sopyonje](#) al aceluiasi regizor), oia neagra a familiei. Fiica nelegitima a fratelui mai mare (un alcoolic ratat, care s-a otravit atunci cand a ramas fara bani de bautura), ea a fost exploataata in copilarie de matusa sa, dar protejata de bunica. Ajunsa la oras, ea ii cere un imprumut unchiului Joon-seop, care tocmai castigase un important premiu in bani, dar este refuzata si ajunge sa-l acuze ca nu are grija cum ar trebui de mama sa batrana (dupa cum poate stiti, o acuzatie foarte grava la coreeni).

In film, planul prezent al povestii este intretaiat de *flashback*-uri menite a explica relatiile dintre defuncta Ok-nam si rudele care-i supravietuiesc. Iar unele momente, care par initial amintirile nepoatei Eun-ji despre bunica sa, se dovedesc ilustrari ale unor pasaje din noua carte a lui Lee Joon-seop, scrisa de el pentru a-si plati datoriile morale fata de mama sa. In textul sau "In Defense of Continuity: Discourses on Tradition and the Mother in **Festival**" din volumul colectiv **Im Kwon-Taek: The Making of a Korean National Cinema** (coordonat de David James si Kyung Hyun-kim), criticul Han Ju-kwak observa ca **Festival** este inspirat de opera scriitorului Yi Chong-jun si afirma ca finalul aproape utopic al filmului "este unul retrospectiv si inchis, facut posibil doar pe baza valorilor comunitatii patriarhale si a reprimarii dorintelor si diferentelor individuale, in special a celor feminine". Asadar, **Festival** nu este doar un film care documenteaza aproape exhaustiv riturile funerare coreene, ci si unul care vorbeste, implicit, despre relatiile dintre sexe, intre traditie si modernitate, din aceasta tara.

